

Drogförebyggande plan

Kunskapens Hus

2018/2019

En drogförebyggande plan som följer gällande lagstiftning med syfte att förebygga, upptäcka och ingripa mot droger. Skolan räknas som en arbetsplats med samma krav och skyldigheter som andra arbetsplatser och skall vara drogfri. Denna plan bygger på en kombination av tydliga regler, konsekvenser, omtanke och stöd för att förhindra bruk av droger. Vi vill att alla elever, samt att all skolpersonal, ska känna sig trygga i skolan samt erbjuda en miljö där varje elev ges möjligheter till god social utveckling och god kunskapsutveckling. Skolan ska, tillsammans med elever och vårdnadshavare/god man, arbeta för att alla elever får en drogfri gymnasietid.

Mål

- Att behålla våra ungdomar tobaksfria
- Att minska antalet ungdomar som provar och brukar alkohol & droger
- Att tidigt upptäcka missbruk
- Att medvetandegöra och väcka goda krafter hos alla som arbetar med ungdomarna
- Att på skolan ha nolltolerans för bruk av droger

Definition

Med droger menar vi narkotika, prestationshöjande medel/dopingpreparat, receptbelagd medicin utan giltigt recept, sniffning, substans klassad som hälsofarlig vara eller andra jämförbara substanser. Vår grundprincip är att det ska vara svårt att bruka droger och lätt att få hjälp att sluta. Generellt gäller alkohol och rökförbud på hela skolan inklusive skolområdet.

Lagstiftning

Denna drogplan baseras på gällande lagstiftning;

- Enligt narkotikastrafflagen (1968:64) är all befattning med narkotikaklassade preparat kriminaliserat och detta gäller även egen konsumtion. All användning av narkotika jämställs med missbruk. Konsumtion och innehav av även små mängder kan ge upp till sex månaders fängelse. Polis kan ta initiativ till drogtest även utan vårdnadshavares/god mans medgivande.
- Enligt FN:s barnkonvention är skolan skyldig att skydda barn och ungdomar ifrån droger.
- Enligt alkohollagen (2010:1622) skall omyndiga skyddas ifrån alkohol och överlåtelse av alkohol är inte tillåten.

- Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) är inte alkohol förenligt med en god arbetsmiljö och alkohol får därför inte förtäras i skolans lokaler under skoltid. Alkohol får inte heller förvaras i skolan. Lagen säger även att ohälsa och olycksfall, bland annat orsakade av droger, skall förebyggas.
- Enligt tobakslagen (1993:581) är det inte tillåtet att röka inom skolans område.
- Enligt skollagen (2010:800) skall skolan motverka missbruk av droger.
- Enligt socialtjänstlagen (2001:453) har skolan skyldighet att göra en anmälan om en elev använder eller misstänks använda droger.
- Enligt dopinglagen (1991:1969) är all icke medicinsk befatning med dopingklassade preparat kriminaliserat och detta gäller även egen konsumtion.
- Enligt lagen om förstörande av vissa hälsofarliga varor (2011:111) har Polisen rätt att omhänderta och förstöra vissa hälsofarliga varor.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete innebär att minimera risken för att eleverna brukar tobak, alkohol och andra droger. För detta krävs kunskap om vilka faktorer som påverkar beteendet negativt respektive positivt, de så kallade risk- och skyddsfaktorerna. Här är några exempel på faktorer som påverkar barn och ungas hälsa (och bruket av tobak, alkohol och andra droger):

Skyddsfaktorer

- Skolnärvaro
- Betyg/skolframgång
- Trivsel i skolan
- Goda sociala relationer
- Positiv förstärkning av lärare
- Tydlighet (regler, krav, förväntningar, struktur i skolvardagen)
- Strukturerad och innehållsrik fritid
- Dialog mellan skola och vårdnadshavare

Risikfaktorer

- Bristande intresse generellt
- Minskad motivation för skolarbetet
- Avsaknad av fritidsverksamheter
- Försämrade skolresultat
- Upprepad ogiltig frånvaro
- Aggressivitet och våldshandlingar
- Rökning (riskfaktor för narkotikaanvändning)
- Avsaknad av social kontroll/sociala kontrollmekanismer

Risikfaktorerna behöver inte vara tecken på att eleven använder droger men med en kontrollerad uppföljning av exempelvis skolprestation, närvaro och elevens välmående ökar chansen för att sätta in stödande insatser oavsett bakomliggande orsak.

Förebyggande insatser på Kunskapens Hus

Handlingsplan

Handlingsplanen är uppdelad utefter två scenarion;

- Misstanke om/oro för bruk av droger
- Uppenbart alkoholpåverkad elev på skoltid/skolområde

Oro - omyndig elev/myndig elev

1. Informera rektor och elevhälsa

I detta läge ska kontakt tas med rektor samt elevhälsa för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder.

2. Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken/oron samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Går det inte att samtala med eleven eller om situationen är hotfull eller våldsam – ring 112.

3. Kontakt vårdnadshavare

Om eleven är under 18 år kontaktas vårdnadshavare/ god man. I de fall då eleven är myndig får anhöriga kontaktas under förutsättning att eleven ger sitt samtycke. Rektor ansvarar.

4. Oro kvarstår, anmälan till Socialtjänsten enligt SoL §14:1.

Beslut tas om anmälan. Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.

5. Uppföljning av skolsituationen.

Rektor tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Uppenbart påverkad – omyndig/myndig elev

1. Informera rektor och elevhälsa

I detta läge ska kontakt tas med rektor samt elevhälsa för samråd. Därefter tas beslut om

fortsatta åtgärder. Vid behov kan socialtjänst alt. Polis kontaktas av rektor/ elevhälsa för rådgivning, polisanmälan eller handräckning.

2. Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Går det inte att samtala med eleven eller om situationen är hotfull eller våldsam – ring 112.

3. Kontakt vårdnadshavare

Om eleven är under 18 år kontaktas vårdnadshavare/ god man. I de fall då eleven är myndig får anhöriga kontaktas under förutsättning att eleven ger sitt samtycke. Rektor ansvarar.

4. Avvisa elev från skolområde

I de fall där det inte råder några tvivel om att eleven är påverkad till följd av droganvändning har rektor på gymnasieskola rätt att avvisa myndig elev. För omyndiga gäller att vårdnadshavare/god man kontaktas omgående. Eventuellt beslut om avstängning ska tas av rektor eller huvudman. Rektor kan tilldela eleven en skriftlig varning. Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev.

5. Anmälan till Socialtjänsten enligt SoL §14:1.

Beslut tas om anmälan. Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.

6. Uppföljning av skolsituationen. Rektor tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Langning/innehav av alkohol och narkotika

Langning av alkohol och narkotika är en kriminell handling och skall anmälas till polis av rektor. Elever under 20 år kan inte införskaffa alkohol utan att det föregåtts av langning. Skolområdet är att betrakta som en allmän plats varför alkoholförtäring är förbjuden.

Narkotiska preparat (som ej föreskrivits av läkare) får enligt svensk lagstiftning inte användas eller innehas. Polisanmälan görs av rektor.

Vid upptäckt av langning/innehav av alkohol och narkotika gällande elever på skolan:

1. Informera rektor

Rektor tillkallar skyndsamt polis och ansvarar för att en polisanmälan, samt att en socialtjänstanmälan görs.

2. Kontakta vårdnadshavare

Om eleven är under 18 år kontaktas vårdnadshavare/god man. Rektor ansvarar att en kontakt tas. Vårdnadshavare/god man informeras om att polis-/socialtjänstanmälan kommer att göras.

3. Uppföljning av elevens skolsituation

Rektor, lärare eller annan personal i skolan får omhänderta alkohol och narkotika från elever då de kan utgöra en fara för säkerheten i skolverksamheten. Vid omhändertagande av narkotika skall det anmälas till polisen av rektor. Vid omhändertagande av narkotika skall omhändertagandet bestå tills det att polis eller åklagare prövat om föremålet skall tas i beslag.

Rektor eller lärare har inte rätt att göra kroppsvisitation eller omhänderta väskor.

Omhändertagandet får inte ske med våld, tvång eller hot. Vid upptäckt av utomstående personer som misstänkts lagra alkohol eller narkotika på skolans område tillkallas polis skyndsamt.

Urinprov

1. Beslut om att urinprov ska tas fattas vårdnadshavare/god man, den myndiga eleven, eller av rektor inför farligt arbete på skolan. Urinprov tas antingen på vårdcentral eller av skolsköterska.

2a. Provet är negativt

Beroende på den problembild som eleven uppvisat övervägs behovet av andra åtgärder. Att ett urinprov är negativt behöver inte betyda att eleven är helt ren. Många droger syns sällan på urinprov.

2b. Provet är positivt

Samtal hålls med eleven som även informeras om fortsatta åtgärder från skolans sida.

Eventuellt beslutas om tillfällig avstängning av rektor. För omyndiga gäller att vårdnadshavare/god man kontaktas omgående för att ta hem eleven. Beslutet gäller till ärendet prövas slutligt av nämnden.

2c. Eleven vägrar lämna urinprov

Det går inte att tvinga någon till provtagning. Endast polisen har sådana befogenheter om

polisen fattar misstanke om narkotikapåverkan. Eleven informeras då om att detta innebär att misstanken kvarstår och andra åtgärder kommer att vidtas. Vårdnadshavaren/god man informeras snarast möjligt om eleven är under 18.

2d. Eleven kan ej lämna prov

Ibland är det svårt för en elev att lämna ett urinprov. Eleven skall då lämna ett nytt prov vid ett senare tillfälle.

3. Eleven ges extra uppmärksamhet

Eleven kanske inte var påverkad och känner sig orättvist behandlad. Eleven kanske var påverkad men fick ändå ett negativt prov. Regelbunden uppföljning av studieresultat och närvaro sker i samarbete med vårdnadshavare/god man.

4. Gör en anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.

5. Kalla till elevkonferens

Ett åtgärdsprogram avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare/god man. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

6. Uppföljning

Rektor tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven. Detta innebär att rektor/elevhälsa tar över ansvaret för eventuella vidare åtgärder. Samråd sker vid behov med berörd mentor.

7. Nytt urinprov

Visitation av elevskåpen

Elevskåpet är inte ett privat utrymme för eleven, utan det är skolans egendom. Elevskåpen är endast avsedda för litteratur och skolhjälpmedel. Vid misstanke om att något olämpligt, som stör ordningen, förvaras i skåpet ombeds eleven öppna skåpet. Om eleven inte vill öppna har skolan rätt att bryta upp låset. Eleven ersätts för nytt lås. Vid visitation av elevskåpet får skolan inte öppna stängda väskor, då de utgör slutna förvaringsställen.

Kroppsvsitation

Det är ej tillåtet att kroppsvisitera en elev.

Arbetsplatsförlagt arbete (APL)

Vid misstanke om eller upptäckt av att elev är påverkad av alkohol, narkotika eller läkemedel för icke medicinskt bruk ska eleven omedelbart avstängas från sin APL. Åtgärdsprogram upprättas.

Drogtest på elev

Skolinspektionen har tagit ställning till drogtestar i skolan vid flera tillfällen. Så här tolkar myndigheten lagen. ”Allmänt Det finns inte någon lag som direkt förbjuder drogtestar i skolan. Alla medborgare har dock rätt enligt grundlagen att säga nej till påtvingade kroppsliga ingrepp. Därför kan inga drogtestar genomföras i skolan utan att det finns ett fullt och reellt samtycke från eleven, och vårdnadshavarna om eleven inte är myndig. Det är viktigt att komma ihåg att en elev alltid har rätt att avstå från att delta i ett test utan att behöva förklara varför, även om man tidigare har samtyckt. Om skolan ändå vill att eleven genomför ett test bör kontakt tas till exempel med polisen eller socialtjänsten, som kan tvinga en person att göra ett test i vissa fall.

Polisanmälan

När skolan gör en polisanmälan angående brott så utreder polisen brottet för att sedan lämna över ärendet till åklagaren som i sin tur bestämmer om denne ska väcka åtal. Åklagaren kan även besluta att ge strafföreläggande (böter) och då väcks inte åtal i tingsrätten. Polis är alltid skyldig att upprätta en anmälan. När detta sker bör anmälaren ha tillgång till personuppgifter för de personerna som anmälan berör. Alla har rätt att göra polisanmälningar, dvs man behöver inte vänta på beslut från rektor, men det underlättar ofta arbetet om rektorn gör polisanmälan.

Anmälan till socialtjänsten

Alla som arbetar med barn och unga har anmälningsplikt vid oro till socialtjänsten (SoL 14:1). Ett tips är att ladda ner och läsa folden ”Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn” utgiven av socialstyrelsen: <https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-6-20>